

KOMENDA GŁÓWNA
STRAŻY GRANICZNEJ
ZARZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW
FAX/KG/CUI/...1311... IV/MK/17

Warszawa, dnia 21 lutego 2017 r.

Egzemplarz pojedynczy

2017 -02- 24

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2017 -02- 24
ZAL.	NR

Pani Justyna Lewandowska

Dyrektor
Zespołu Krajowego Mechanizmu Prewencji
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Dyrektor,

W nawiązaniu do pisma nr KMP.572.6.2016.MK z dnia 30 stycznia br. dotyczącego raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Strzeżonym Ośrodkiem dla Cudzoziemców

w Kętrzynie, przeprowadzonej w dniach 24-25 października 2016 r. na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, poniżej przedstawiam co następuje.

1. Dostęp do dokumentacji medycznej

Uprzejmie informuję, że w dniu 24 maja 2016 r. Zarząd do Spraw Cudzoziemców KGSG przesłał zgodnie z merytoryczną właściwością pismo w tej sprawie do Biura Techniki i Zaopatrzenia KGSG. Obecnie stanowisko w tej sprawie przygotowywane jest przez Biuro Prawne. O rozstrzygnięciach w tej sprawie poinformuję Panią Dyrektor, niezwłocznie po otrzymaniu ostatecznego stanowiska SG.

2. Problemy systemowe

Osoby małoletnie bez opieki nie posiadają pełnej zdolności do czynności prawnych, z tych względów nie mogą być samodzielnym podmiotem postępowania administracyjnego. Ustanowienie funkcjonariusza SG jako kuratora dla osoby małoletniej bez opieki w sprawie o zobowiązanie do powrotu lub w sprawie postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie jest częstą praktyką. Co do zasady ma to miejsce wyłącznie w przypadkach, gdy jednostka prowadząca w/w postępowanie, nie jest w stanie ustanowić kuratora w osobie przedstawiciela organizacji pozarządowej. W każdym przypadku przed przygotowaniem wniosku przez SG do sądu o ustanowienie kuratora, przesyłane jest pismo do kilku organizacji pozarządowych z prośbą o udzielenie informacji dotyczącej wyrażenia

zgody na wskazanie osoby w celu ustanowienie kuratora. Przedstawiciel SG ustanawiany jest do reprezentowania osoby małoletniej bez opieki, wyłącznie w sytuacji braku propozycji lub braku odpowiedzi w tym zakresie ze strony organizacji pozarządowej.

3. Traktowanie

Od dnia 1 czerwca 2016 r. wprowadzono jednolite dla wszystkich strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców rozwiązanie w sprawie szczegółowego sprawdzenia osób umieszczonych w SOC. Kontrola osobista przeprowadzana jest z poszanowaniem prawa cudzoziemca do intymności i godności osobistej, w sposób minimalizujący poczucie dyskomfortu. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży przeprowadzane są etapami tj. od pasa w górę (po ubraniu) od pasa w dół. Wprowadzone zasady obowiązują obecnie we wszystkich SOC.

4. Legalność detencji

Procedura o przejęcie odpowiedzialności przez Polskę za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez cudzoziemca w jednym z państw członkowskich prowadzona jest przez Urząd do Spraw Cudzoziemców na podstawie *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca* (zwane dalej rozporządzenie Dublin III). Po wydaniu przez Szefa UdSC zgody na przejęcie odpowiedzialności za rozpatrzenie w/w wniosku, Straż Graniczna jest zobowiązana do przyjęcia takiego cudzoziemca na terytorium RP.

Kwestię wymiany informacji między państwami członkowskimi przed fizycznym przekazaniem osoby regulują art. 31 i 32 rozporządzenia Dublin III. Zgodnie z art. 32 państwo przekazujące powinno przesłać państwu przyjmującemu, w celu zapewnienia właściwej opieki medycznej lub leczenia wszelkie informacje na temat szczególnych potrzeb osób, które mają zostać przekazane (o ile właściwy organ państwa przekazującego dysponuje takimi informacjami zgodnie z prawem krajowym). Przekazujące państwo członkowskie przesyła informacje, o których mowa powyżej tylko po uzyskaniu zgody cudzoziemca podlegającego przekazaniu. Jednocześnie brak zgody cudzoziemca na przekazanie informacji medycznej, nie jest przeszkodą do realizacji jego przekazania.

Na podstawie dokonanych ustaleń, w odniesieniu do sytuacji przedstawionych w raporcie, należy stwierdzić, iż strona niemiecka nie przekazała informacji dotyczących stanu zdrowia

przekazywanych osób, ani innych wskazań w zakresie szczególnych potrzeb zdrowotnych cudzoziemców. Po umieszczeniu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku, osoby te objęte były opieką zarówno medyczną jak i psychologiczną.

5. Opieka medyczna i psychologiczna

Opieka zdrowotna zapewniana jest wszystkim osobom umieszczonym w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców. Z uwagi na profil strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Kętrzynie (tj. profil rodzinny), w przypadku wystąpienia konieczności zapewnienia właściwej opieki medycznej dzieciom, niezwłocznie gwarantowana jest konsultacja lekarza pediatry.

Kobietom w ciąży oraz tym, które urodziły dziecko podczas pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, gwarantowana jest właściwa opieka ginekologiczno - położnicza. W przypadku kobiet i małoletnich cudzoziemców płci żeńskiej, każdorazowo istnieje możliwość skorzystania z pomocy lekarzy specjalistów (w tym ginekologów) jak również psychologów, tej samej płci.

W odniesieniu do kwestii obecności funkcjonariusza Straży Granicznej (niewykonyjącego zawodu medycznego) podczas konsultacji medycznych pragnę poinformować, że w/w osoba uczestniczy w takich konsultacjach wyłącznie, w przypadku zgłoszenia takiej konieczności przez personel medyczny (lekarza), w celu zapewnienia bezpieczeństwa.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że konsultacje osób umieszczonych w ośrodku z psychologiem, odbywają się na podstawie skierowania przez lekarza lub wskazania e opiekuna socjalnego, albo na prośbę samego cudzoziemca.

W odniesieniu do standardów i procedur postępowania wynikających z zapisu Protokołu Sтамburskiego, pragnę zapewnić, że w/w zalecenia zostały uwzględnione przy opracowywaniu *Zasad postępowania Straży Granicznej z cudzoziemcami wymagającymi szczególnego traktowania*. Jednocześnie informuję, że personel medyczny oraz psychologowie, świadczący usługi w zakresie ochrony zdrowia, zostali szczegółowo zapoznani z w/w wytycznymi.

Zawarte w/w protokole standardy postępowania były również elementem warsztatów „Identyfikacja osób należących do grup wrażliwych w kontekście realizowanych procedur administracyjnych”. Warsztaty przeprowadzone były przez wykładowców Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu, przy współpracy z ekspertami zewnętrznymi

między innymi z Fundacji Międzynarodowa Inicjatywa Humanitarna oraz Fundacji Różnosfera.

Straż Graniczna przystąpiła również jako partner do projektu „Dostrzegam, pomagam – integracja oraz rozwój działań i procedur Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Straży Granicznej w zakresie kompleksowej identyfikacji grup wrażliwych wśród osób poszukujących ochrony na terytorium RP”. Jednym z elementów w/w projektu jest przygotowanie systemu specjalistycznych szkoleń, w tym szkoleń obejmujących zagadnienia stanowiące treść Protokołu Stambulskiego. W szkoleniach uczestniczyć będą funkcjonariusze/pracownicy strzeżonych ośrodków dla cudzoziemców jak również personel medyczny.

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA

Zarządu do Spraw Cudzoziemców
Komendy Głównej Straży Granicznej

pl. str. Robert BAGAN

Kętrzyn, dnia 03 marca 2017 r.

WARMIŃSKO – MAZURSKI
ODDZIAŁ STRAŻY GRANICZNEJ
im. gen. bryg. Stefana Pastawskiego

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2017 -03- 03

ZAL. NR

RPW/13827/2017 P
Data:2017-03-03

Egz. pojedynczy

FAX

FAX WM-SO/373/17

03-03-2017

Pani Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu Prewencji
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich

Dotyczy: raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Kętrzynie.

Szanowna Pani Dyrektor,

w nawiązaniu do pisma nr KMP.572.6.2016.MK z dnia 30 stycznia br. dotyczącego raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Kętrzynie, przeprowadzonej w dniach 24-25 października 2016 r. na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, poniżej przedstawiam co następuje.

1. Problemy systemowe

Ustanowienie funkcjonariusza SG jako kuratora dla osoby małoletniej bez opieki w sprawie o zobowiązanie do powrotu lub w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej, co do zasady ma miejsce tylko i wyłącznie w przypadkach, gdy jednostka prowadząca ww. postępowanie, nie jest w stanie ustanowić kuratora w osobie przedstawiciela organizacji pozarządowej. Informacje udzielone przez Naczelnika SOdC dotyczyły kurateli w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej, a nie w sprawie o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu. W każdym przypadku, przed przygotowaniem wniosku do sądu o ustanowienie kuratora do sprawy o udzielenie ochrony międzynarodowej, przesyłane jest pismo do kilku organizacji pozarządowych z prośbą o udzielenie informacji dotyczącej wyrażenia zgody na ustanowienie kuratora. Przedstawiciel Straży Granicznej ustanawiany jest do reprezentowania osoby małoletniej bez opieki, wyłącznie w sytuacji braku propozycji lub braku odpowiedzi w tym zakresie ze strony organizacji pozarządowej. Z uwagi na fakt, iż najważniejszym jest zabezpieczenie interesu dziecka, niewątpliwie wyznaczenie funkcjonariusza kuratorem (w przypadku braku zgłoszeń z NGO) w celu umożliwienia przyjęcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej od małoletniego dziecka jest jak najbardziej prawidłowym działaniem w celu zabezpieczeniu jego interesu prawnego.

Konsultacje osób umieszczonych w ośrodku z psychologiem, odbywają się na prośbę

samego cudzoziemca lub po informacji w przedmiotowej sprawie przekazanej przez personel SOdC. Następnym takiej konsultacji może być wydanie opinii psychologicznej.

2. Traktowanie

Zgodnie z poleceniem Dyrektora Zarządu do Spraw Cudzoziemców KGSG pismo nr FAX/KG/CU/3248/TW/16 z dnia 31 maja 2016 r. od dnia 01 czerwca 2016 r. w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Kętrzynie stosowane jest rozwiązanie w sprawie szczegółowego sprawdzenia osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku tylko w szczególnych przypadkach i nie dotyczy to dzieci. Szczegółowe sprawdzenie osób przeprowadzane jest zawsze z poszanowaniem prawa cudzoziemca do intymności i godności osobistej, w sposób minimalizujący poczucie dyskomfortu. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży przeprowadzane są etapami, tj. od pasa w górę (po ubraniu) od pasa w dół. Kierownik Zmiany SOdC, przypomina powyższe zasady funkcjonariuszom pełniącym służbę, każdorazowo przed wykonaniem takiej czynności.

3. Legalność detencji

Pragnę zapewnić, iż w momencie umieszczania cudzoziemca w SOdC lub bezpośrednio po jego umieszczeniu każdorazowo sprawdzana jest podstawa prawna jego umieszczenia. Na podstawie dokonanych ustaleń, w odniesieniu do sytuacji przedstawionych w raporcie, należy stwierdzić, iż strona niemiecka nie przekazała informacji dotyczących stanu zdrowia przekazywanych osób, ani innych wskazań w zakresie szczególnych potrzeb zdrowotnych cudzoziemców. Sami cudzoziemcy w trakcie zatrzymania nie zgłaszali do protokołu problemów ze zdrowiem psychicznym.

Ponadto, cudzoziemcy mieli możliwość złożenia zażalenia na postanowienie o umieszczeniu w SOdC biorąc pod uwagę przytaczane problemy oraz posiadaną dokumentację medyczną czego jednak nie uczynili. W jednym ze wskazanych przypadków cudzoziemiec dopiero po pięciu dniach od zatrzymania udostępnił psychologowi dokumentację medyczną i od tego momentu rozpoczął się proces badania sprawy. Po przeprowadzeniu badań i konsultacji medycznych cudzoziemca zwolniono. Od momentu przekazania dokumentacji, którą należało przetłumaczyć do dnia zwolnienia upłynęło 15 dni. W tym czasie wykonano również badania i konsultacje. We wszystkich wskazanych w raporcie przypadkach cudzoziemców zwolniono z uwagi na stan zdrowia.

4. Opieka medyczna i psychologiczna

Podstawowa opieka zdrowotna zapewniana jest wszystkim osobom umieszczonym w SOdC w Kętrzynie. Przy pierwszym badaniu lekarskim lekarz W-MOSG analizuje wypełnioną przez cudzoziemca ankietę wywiadu chorobowego. W przedmiotowej ankiecie znajdują się również pytania dotyczące stanu psychicznego, poddaniu przemocy oraz dotyczące przeżyć traumatycznych. Dodatkowo lekarz każdorazowo dopytuje cudzoziemca o ewentualnie posiadaną dokumentację medyczną, która w przypadku przekazania przez cudzoziemca jest tłumaczona na język polski. Z uwagi na profil ośrodka (profil rodzinno-kobięcy i małoletnich bez opieki), w przypadku wystąpienia konieczności zapewnienia właściwej opieki medycznej dzieciom, niezwłocznie gwarantowana jest konsultacja lekarza pediatry. Kobietom w ciąży oraz tym, które

urodziły dziecko podczas pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, gwarantowana jest właściwa opieka ginekologiczno - położnicza. W przypadku kobiet i małoletnich cudzoziemców płci żeńskiej, każdorazowo istnieje możliwość skorzystania z pomocy lekarzy specjalistów (w tym ginekologów) jak również psychologów, tej samej płci. Przeprowadzanie konsultacji psychologicznych cudzoziemców, w celu wystawienia opinii psychologicznej do przedłużenia pobytu w SOdC nie zawsze jest niezbędne. Niejednokrotnie cudzoziemcy przebywający w ośrodku nie potrzebują lub nie chcą korzystać z pomocy psychologicznej. Zdarzają się również przypadki odmowy udziału w badaniach psychologicznych. Nie oznacza to jednak, że psycholog nie ma osobistego kontaktu z tymi cudzoziemcami. W przypadku kiedy cudzoziemiec nie deklaruje chęci brania udziału w konsultacjach psychologicznych rozmowy z tym cudzoziemcem i tak się odbywają. Nie ma wtedy obowiązku powoływania osoby biegle władającej danym językiem w charakterze tłumacza. Rozmowa może się odbywać w dowolnym pomieszczeniu, np. pokoju mieszkalnym cudzoziemca. Takie rozmowy nie muszą być również odnotowywane w dokumentacji medycznej cudzoziemca (tzn. nie dokonuje się wpisu o rozmowie z psychologiem w historii choroby pacjenta).

Ponadto w trakcie pobytu cudzoziemca w SOdC psycholog ośrodka ma wiele możliwości prowadzenia obserwacji jego zachowania i codziennej aktywności. Przed wydaniem opinii psychologicznej, psycholog może również posiłkować się informacjami i obserwacjami uzyskanymi od opiekuna socjalnego, powrotowego, funkcjonariuszy sekcji ochrony i personelu służby zdrowia. Dość często zdarza się też, że cudzoziemcy udostępniają psychologowi posiadaną dokumentację dotyczącą ich stanu zdrowia i przebytego leczenia. W związku z powyższym psycholog ośrodka posiada informacje na temat stanu psychicznego umieszczonych w SOdC cudzoziemców, nawet jeśli ci cudzoziemcy nie uczestniczyli w konsultacjach i badaniach psychologicznych. W sytuacji kiedy zachowanie cudzoziemca nie budzi zastrzeżeń, jego adaptacja do warunków strzeżonego ośrodka przebiega prawidłowo i nie zaobserwowano występowania niepokojących symptomów psychologicznych, a cudzoziemiec nie deklaruje chęci udziału w konsultacjach psychologicznych, można odstąpić od przeprowadzania konsultacji psychologicznej przed wydaniem opinii do przedłużenia pobytu. Opinię wydaje się wtedy na podstawie dotychczasowych rozmów, przeprowadzonych obserwacji i informacji uzyskanych od personelu ośrodka.

W odniesieniu do kwestii obecności funkcjonariusza Straży Granicznej (niewykonującego zawodu medycznego) podczas konsultacji medycznych pragnę poinformować, że ww. osoba uczestniczy w takich konsultacjach tylko i wyłącznie w przypadku zgłoszenia takiej konieczności przez personel medyczny (lekarza), w celu zapewnienia bezpieczeństwa.

W odniesieniu do standardów i procedur postępowania wynikających z zapisu Protokołu Sтамбульського, zapewniam, że ww. zalecenia zostały uwzględnione przy opracowywaniu „Zasad postępowania Straży Granicznej z cudzoziemcami wymagającymi szczególnego traktowania”. Jednocześnie personel medyczny oraz psychologowie świadczący usługi w zakresie ochrony zdrowia W-MOSG, zostali szczegółowo zapoznani z ww. wytycznymi. Zawarte w protokole standardy postępowania były również elementem warsztatów pn. „Identyfikacja osób należących do grup wrażliwych w kontekście realizowanych procedur administracyjnych”. Warsztaty przeprowadzone były przez wykładowców Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu, przy współpracy z ekspertami zewnętrznymi, między innymi z Fundacji Międzynarodowa Inicjatywa Humanitarna oraz Fundacji „Różnosfera”. W warsztatach tych uczestniczyli psychologowie W-MOSG oraz funkcjonariusze i pracownicy strzeżonego ośrodka.

Straż Graniczna przystąpiła również jako partner do projektu „Dostrzegam, pomagam –

integracja oraz rozwój działań i procedur Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Straży Granicznej w zakresie kompleksowej identyfikacji grup wrażliwych wśród osób poszukujących ochrony na terytorium RP". Jednym z elementów ww. projektu jest przygotowanie systemu specjalistycznych szkoleń, w tym szkoleń obejmujących zagadnienia stanowiące treść Protokołu Stambulskiego. W szkoleniach uczestniczyć będą funkcjonariusze i pracownicy strażonych ośrodków oraz personel medyczny.

Z poważaniem

KOMENDANT
Warmińsko-Mazurskiego Oddziału
Straży Granicznej
Im. gen. bryg. Stefana Piłsudskiego

plk SG Tomasz SEMENIUK

Wykonano w cz. pojedynczym - po nadaniu
Wykonał: D. Wachnik - tel. 89-750 33 68
Data: 02.03.2017 r.